

ברכות וקבלת פנים:

הפסוק – מאמר חז"ל	המקור	סיבה להחיר בלי שינוי	שינוי הפוטר מגניזה
אחותנו את היי לאלפי רבבה	בראשית כ"ד ס'	מליצה	אחותנו תהי לאלפי רבבה
אילן אילן במה אברכך	תענית דף ה' ע"ב	מליצה	
איש חיל רב פעלים	שמואל ב' כ"ג כ'	לשון בני אדם	רב פעלים ואיש חיל
אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי	תהילים כ"ג ו'	כעין מליצה	אך טוב וחסד ירדפוך כל ימי חייך
בואו שערינו בתודה חצרותיו בתהילה	תהילים ק' ד'	מליצה	בואו שערינו בתהילה חצרותיו בתודה
ברוך אתה בבוך וברוך אתה בצאתך	דברים כ"ח ו' (פסוק שלם)	חלקו לא טעון – מליצה	ברוך בואך וברוך צאתך
ברוך ה' חילו ופועל ידיו תרצה	דברים ל"ג י"א		יברך ד' חילו ופועל ידיו ירצה - (לשון תפילה)
ברוך הבא	תהילים קי"ח כ"ו	2 מילים	
ברוך הבא בשם ה' ברכונכם מבית ה'	תהילים קי"ח כ"ו (פסוק שלם)		ברוכים הבאים בשם ד' נברככם מבית ד'
ברוך מציב גבול אלמנה	ברכות דף נ"ח ע"ב	מליצה	
ברך מתייך לשלם	כתובות דף י"ז א'	לשון בני אדם	
ברכה לראש משביר	משלי י"א כ"ו ("וברכה לראש משביר")		ברכות לראש משביר
ברכות יעטה מורה	תהילים פ"ד ז'		ברכה יעטה מורה
ברכת ה' היא תעשיר	משלי י' כ"ב	מליצה	ברכת ד' תעשיר
ברכת שמים מעל	בראשית מ"ט כ"ה	כעין צחות לשון	ברכות שמים ממעל
דור ישרים יבורך	תהילים קי"ב ב'		דורות ישרים יבורכו/דור ישרים מבורך
הון ועושר בביתו וצדקתו לעד עומדת לעד	תהילים קי"ב ג' (פסוק שלם)		עושר והון בביתו וצדקתו לעד עומדת
וברכה לראש משביר	משלי י"א כ"ו		ברכות לראש משביר
וחפץ ה' בידו יצלח	ישעיה נ"ג י'	מליצה	וחפץ ד' יצליח בידו
וכל אשר יעשה יצליח	תהילים א' ג'	מליצה - ברכה	
ותהי משכורתך שלמה מעם ה'	רות ב' י"ב		תהא משכורתך שלימה מאת ד'
ימלא ה' כל משאלותיך	תהילים כ' ו'	לשון בני אדם	ימלא ד' משאלות לבך

יפוצו מעינותיך חוצה	משלי ה' ט"ז	לשון בני אדם	שיפוצו מעינותיך החוצה
ישא ברכה מאת ה'	תהילים כ"ד ה'		מאת ד' ישא ברכה ישא ברכה מעם ד'
כי תקדמנו ברכות טוב	תהילים ל"ז כ"ו	מליצה	נקדמנו ברכות טוב
לאיש אמונות רב ברכות	משלי כ"ח כ'		רב ברכות לאיש אמונות
מזמור לתודה	תהילים ק' א'	2 מילים	
מנשים באהל תבורך	שופטים ה' כ"ד		תבורך מנשים באהל מנב"ת
נקדמה פניו בתודה	תהילים צ"ה ב'	מליצה	פניו נקדמה בתודה בתודה נקדמה פניו
עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו	תהילים צ"ב ט"ו (פסוק שלם)	חלק מפסוק כאיחול לא טעון	עוד תנובון בשיבה רעננים ודשנים יהיו / עוד ינוב בשיבה דשן ורענן יהיה
צהלי ורוני יושבת ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל	ישעיה י"ב ו' (פסוק שלם)	חלק מהפסוק - מליצה	רוני וצהלי יושבת ציון כי בקרבך גדול וקדוש ישראל
קול צהלה ורינה שפתינו אז תרננה	פיוט למוצאי שבת	חלק מפיוט	
רודף צדקה וחסד	משלי כ"א כ"א	לשון בני אדם	
תשית לראשו עטרת פז	תהילים כ"א ד'	מליצה	לראשו תשית עטרת פז תשית לראשם עטרת פז
תשיתו ברכות לעד	תהילים כ"א ז'		תשית לראשו ברכות לעד תשיתו ברכה לעד

1234567

אירוסין - חתונה:

הפסוק - מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפטור מגניזה
אודה ה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה	תהילים קי"א א' (פסוק שלם)		נודה לד' בכל לב בסוד עדה וישרים
אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה	תהילים צ"ז י"א		שמחה לישרי לב ולצדיק אור זרוע / אור לצדיק זרוע ושמחה לישרי לב
אחתנו את היי לאלפי רבבה	בראשית כ"ד ס'		אחותנו תהי לאלפי רבבה
אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי	תהילים קל"ז ה'		נעלה את ירושלים על ראש שמחתנו
אשת חיל מי ימצא	משלי ל"א י'		אשת חיל היא תתהלל מי ימצא אשת חיל
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין	זמירות למוצ"ש	חלק מפיוט	

ובית צדיקים יקום / ובית צדיקים לעולם יעמוד		משלי י"ב ז'	(ו) בית צדיקים יעמוד
	במדור זה מליצה	קהלת ד' י"ב	החוט המשלש לא במהרה ינתק
יום זה עשה ד' נשמחה ונגילה בו		תהילים קי"ח כ"ד	זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו
ירושלים על ראש שמחתנו	לא טעון שינוי	תהילים קל"ז ה'	נעלה את ירושלים על ראש שמחתנו
עוד ישמע בהרי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון ושמחה קול חתן וכלה	ראה בפרק ט' הערה ט' בדברי האג"מ, ובהיתר הגר"נ קרליץ	ירמיה ל"ג י' י"א	עוד ישמע... בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה
	מליצה	פסחים דף מ"ט ע"א	ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל
	מליצה	ויקרא כ"ו מ'	ענף עץ עבות
	מליצה	משלי י"א ל'	פרי צדיק עץ חיים
	חלק מפיוט	זמירות למוצ"ש	קול צהלה ורינה שפתינו אז תרננה
קול ישועה ורינה באהלי צדיקים		תהילים קי"ח ט"ו	קול רנה וישועה באהלי צדיקים
גילו בד' והרנינו צדיקים ושמחו כל ישרי לב		תהילים ל"ב י"א (פסוק שלם)	שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב
	חלק מפיוט	זמירות ליל שבת	שמחם בבנין שלם

אוצר החכמה

חסד, צדקה ורפואה:

הפסוק – מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפוסטר מגניזה
איש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק	ישעיה מ"א ו' (פסוק שלם)		איש לרעהו יעזור ולאחיו חזק יאמר
ואהבת לרעך כמוך	ויקרא י"ט י"ח		ואהבת לחברך כמוך ואהבת לרעך...
והסרתי מחלה מקרבך	שמות כ"ג כ"ה	בתור איחול לא טעון	והסירותי מקרבך מחלה
וחי אחיך עמך	ויקרא כ"ה ל"ו		וחי עמך אחיך
ומבשרך לא תתעלם	ישעיה נ"ח ז'		מבשרך אל תתעלם

ומתנות לאביונים	אסתר ט' כ"ב	לשון בני אדם + 2 מילים	
ונשמרתם מאד לנפשתיכם	דברים ד' ט"ו	נהפך ללשון בני אדם	ונשמרתם לנפשכם מאד
וצדקה תציל ממות	משלי י' ב' / י"א ד'		וצדקה ממות תציל
זעקה גדולה ומרה	אסתר ד' א'	לשון בני אדם	
יש קונה עולמו בשעה אחת	ע"ז דף י"ז ע"א	לשעורי תורה כלפי שעה שעון הוי מליצה	קנה עולמך בשעה אחת - בקשה -
כבד את אביך ואת אמך	שמות כ' י"א / דברים ה' ט"ו	לבתי אבות לא טעון	כבד את הוריק
כל היום חונן ומלוה וזרעו לברכה	תהילים ל"ז		כל היום מלוה וחונן וזרעו לברכה
כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך	שמות ט"ו כ"ו	בתור איחול לא טעון	כל המחלה ששמתי במצרים לא אתן עליך
כל המקיים נפש אחת מישראל (מעלה עליו הכתוב) כאילו קיים עולם מלא	סנהדרין דף ל"ז ע"ב		כל המקיים וכו' כאילו קיים עולם מלא
כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים	שבת דף קנ"א ע"א		כל המרחם על הבריות וכו'
לא תוכל להתעלם	דברים כ"ב ג'	בצדקה – מליצה	איך תוכל להתעלם
לא תעמד על דם רעך	ויקרא י"ט ט"ז		לא תעמדו על דם רעיכם
מבשרך לא תתעלם	ישעיה נ"ח ז' (עם ו')		מבשרך אל תתעלם
מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח יעסוק בתורה וגמילות חסדים	סנהדרין דף צ"ח ע"ב		מה יעשה אדם וינצל... יעסוק ב...
נחפשה דרכינו ונחקרה דרכינו ונשובה אל ונשובה עד ה'	איכה ג', מ' (פסוק שלם)		נחפשה ונחקרה דרכינו ונשובה אל ד'
נמס כל לב ורפו כל ידים	יחזקאל כ"א י"ב	לשון בני אדם	נמס כל לבב ורפו כל יד
עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו	תהילים צ"ב ט"ו (פסוק שלם)	חלק מהפסוק בתור איחול אינו טעון	עוד ינוב בשיבה דשן ורענן יהיה
עולם חסד יבנה	תהילים פ"ט ג'		בחסד עולם יבנה העולם יבנה בחסד
עזב תעזב עמו	שמות כ"ג ה'	בצדקה הוי מליצה	עזוב תעזוב אתו עזור תעזור לו
עץ חיים היא למחזיקים בה ותמכיה מאושר	משלי ג' י"ח (פסוק שלם)		היא עץ חיים למחזיקים וגו' ותומכיה מאושר

פרוס לרעב לחמך	ישעיה נ"ח ז'		תפרוס לרעב לחם
ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה	ישעיה א' כ"ז (פסוק שלם)		ציון תפדה במשפט ושביה בצדקה
קול שועת בת עמי	ירמיה ח' י"ט		קול שועת בני עמי
רודף צדקה וחסד ימצא חיים	משלי כ"א כ"א (פסוק שלם)	"רודף צדקה וחסד" לשון בנ"א	רודף חסד וצדקה ימצא חיים כבוד וצדקה
שומו שמים	ירמיה ב' י"ב	2 מילים	

חנוכת ביהמ"ד, הכנסת ס"ת, סיום:

(לחיות 1234567)

הפסוק – מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפוטר מגניזה
אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה	תהילים קי"ח כ"ב (פסוק שלם)	חלק מהפסוק - מליצה	אבנים מאסו הבונים נהיתה לראש פינה
אודך בקהל רב	תהילים ל"ה י"ח		אהלך בקהל רב
אחתנו את היי לאלפי רבבה	בראשית כ"ד ס'	מליצה במדור זה	אחותנו תהי לאלפי רבבה
ארך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד	משלי ג' ט"ז		בימינה אורך ימים ובשמאלה כבוד ועושר
באו שערי בתודה חצרתיו בתהלה	תהילים ק' ד'		בואו בתודה שערי חצרתיו בתהילה
ברב עם הדרת מלך	משלי י"ד כ"ח		ברוב עם הדר מלך הדרת מלך ברוב עם
גדול יהיה הבית הזה	חגי ב' ט'	מליצה	
הנני יסד בציון אבן אבן בחן פינת יקרת	ישעיה כ"ח ז'	צחות לשון	
הרחיבי מקום אהלך ויריעות משכנותיך יטו	ישעיה נ"ד ב'	מליצה	מקום אוהלך הרחיבי ויטו ויריעות משכנותיך
והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד	איוב ח' ז' (פסוק שלם)		ראשיתך מצער היה מאוד ישגה אחריתך
ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם	ישעיה נ"ו ה'		ונתתי להם יד ושם בביתי ובחומתי
ועתה כתבו לכם את השירה הזאת	דברים ל"א י"ט		ועתה כתב לך את זאת השירה הזאת
זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו	תהילים קי"ח כ"ד (פסוק שלם)		יום זה עשה ד' נשמחה ונגילה בו
טוב לי תורת פִּיך	תהילים קי"ט ע"ב		טוב לנו תורת פִּיך (מזהב וכסף)

כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלם	ישעיה ב' ג' מיכה ד' ב'	מליצה	כי מציון תצא תורה ומירושלים דבר ד'
מזמור שיר חנוכת הבית	תהילים ל' א'	מליצה	שיר מזמור חנוכת הבית
נגיל ונשיש בזאת התורה כי היא לנו עוז ואורה	פיוט לחג השבועות	חלק מפיוט	
עוד אבנך ונבנית	ירמיהו ל"א ג'	מליצה	
עליונים ששו ותחתונים עלזו בקבלת תורה מסיני	פיוט לחג השבועות	חלק מפיוט	
עץ חיים היא למחזיקים בה	משלי ג' י"ח		עץ חיים... ותמכיה מאושר למחזיקים בה היא עץ חיים
צבי ואתרעי בן ומסר לן אורייתא (פי' רצה וחפץ בנו ומסר לנו התורה)	אקדמות לחג השבועות	חלק מפיוט	
שישו ושמחו בשמחת תורה	פיוט לחג השבועות	חלק מפיוט	
שמחם בבנין שלם	זמירות לליל שבת	חלק מפיוט	
תנו כבוד לתורה	פיוט לחג השבועות	חלק מפיוט	

עצרות, כנסים וענייני צבור:

לוח הפטור

הפסוק - מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפטור מגניזה
אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו	מלאכי ג' ט"ז		אז נדברו יראי... איש אל רעהו
איש את רעהו יעזור ולאחיו ויאמר חזק	ישעיה מ"א ו' (פסוק שלם)		איש לרעהו יעזור ולאחיו חזק יאמר
איש בל יעדר	אין מקור	מותר ללא שינוי	
ברב עם הדרת מלך	משלי י"ד כ"ח		הדרת מלך ברוב עם
בת עמי הדימי כשופר קולך	אין מקור וראה בישעיה מ' ט'	מותר ללא שינוי	
היו נכונים ליום השלישי	שמות י"ט ט"ו - בשנוי במקור: היו נכונים לשלשת ימים	שינוי + לשון בני אדם	
הן קל כביר ולא ימאס (כביר ולא ימאס - תפילת רבים לא ימאס)	איוב לו ה' רשי ברכות דף ח' ע"א		ותפילת רבים לא ימאס ד' כביר

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד	תהילים קל"ג א' (פסוק שלם)	הנה מה נעים ומה טוב שבת אחים ביחד
הרימו מכשול מדרך עמי	ישעיהו נ"ז י"ד	הרימו מדרך עמי מכשול
ובאו כולם בברית יחד נעשה ונשמע אמרו כאחד	פיוט לחג שבועות	חלק מפיוט
והיה מחניך קדוש	דברים כ"ג ט"ו	והיה מחננו קדוש
ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל	דברים ל"ג ה' (פסוק שלם)	ויהי מלך בישרון בהתאסף זקני עם
ויזעקו אל ה' בצר להם	תהילים ק"ז יג יט	ויזעקו בצר להם אל ד'
ויעשו כלם אגודה אחת	שמ"ע לר"ה	חלק מתפילה
ומי הוא שראה את אלו יוצאין ולא יצא	רש"י שמות י"ח ז'	מליצה
ועל מי יש לנו להשען על אבינו שבשמים/על מי לנו להשען על וכו'	סוטה מ"ט ע"א וע"ב	ואין לנו על מי להשען אלא על... שבשמים
ליראי ה' ולחשבי שמו	מלאכי ג' ט"ז	פניה
מה לך נרדם קום קרא אל אלוקיך	יונה א' ו'	"מה לך נרדם" - מליצה
נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה עד ה'	איכה ג' מ' (פסוק שלם)	דרכינו נחפשה ונחקרה ונשובה אל ד' / נחפשה ונחקרה דרכינו ונשובה אל ד'
עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם	רמב"ם הלכות תשובה פרק ג' הלכה ד'	צחות לשון
עם ד' חזקו ונתחזקה	שמואל ב' י' י"ב - בשינוי	שינוי לשון
עת צרה היא ליעקב וממנה יושע	ירמיה ל' ו'	זמן צרה הוא ליעקב וממנה נושע
קול שועת בת עמי	ירמיה ח' י"ט	קול שועת עמי

אוצר החכמה

אבל, הספדים, נחומים:

הפסוק - מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפטור מגניזה
אבד חסיד מן הארץ	מיכה ז' ב'	לשון ב"א	אבד חסיד מהארץ

אבי רכב ישראל ופרשיו	מלכים ב' ב' י"ב	אבינו רכב ישראל אבי אבי מרכבת ישראל ופרשיו
אוד מוצל מאש	זכריה ג' ב'	לשון בנ"א+מליצה
אוי לה לספינה שאבד קברניטא	בבא בתרא דף צ"א ע"ב	צחות לשון
אוי נא לנו כי חטאנו	איכה ה' ט"ז	נהפך ללשון בני אדם
איש תם וישר ירא אלוקים	איוב א' ח' (שם) ב' ג'	תואר
אנשי אמונה אבדו	סליחות לחמישי (בה"ב)	חלק מפיוט
אשה יראת ה' היא תתהלל	משלי ל"א ל'	תואר
אשת חיל עטרת בעלה	משלי י"ב ד'	תואר
ברוך דיין האמת	ברכות דף נד. במשנה	כוונה להביע צער
ה' נתן וה' לקח יהי שם ה'	איוב א' כ"א	ד' נתן ולקח, שם ד' יהי מבורך
הולך תמים ופועל צדק	תהילים ט"ו ב'	תואר
המקום ינחם אתכם בתוך שאר וכו'	אין מקור, אך 'המקום הוא כינוי לה'	ה' ינחם אתכם.. + המ' ינחם אתכם...
ובלע המות לנצח ומחה ה"א דמעה מעל כל פנים	ישעיה כ"ה ח'	ויבולע המות לנצח וימחה ד' דמעה מעל פנים
וי להאי שופרא דבלי בארעא	ברכות דף ה' ע"ב	צחות לשון
וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'	ויקרא י' ו'	וכל ישראל יבכו את השריפה ששרף ד'
ולא ישמע עוד שוד ושבר	ישעיה ז' י"ח	ולא ישמע שוד ושבר בגבולינו
חבל על דאבדין ולא משתכחין	סנהדרין דף ק"א ע"ב	צחות לשון
חכמות נשים בנתה ביתה	משלי י"ד א'	חכמת נשים ביתה בנתה
יתומים היינו (ו)אין אב	איכה ה' ג'	מליצה
כפה פרשה לעני וידה שלחה לאביון	משלי ל' כ' (פסוק שלם)	כפיה פרשה לעניים וידה שלחה לאביונים
מה עשה ה' אלוקינו לנו	ירמיה ה' י"ט	לשון בנ"א
מי יתן לנו תמורתו	לא נמצא מקור	לשון בני אדם
מנשים באהל תבורך	שופטים ה' כ"ד	תבורך מנשים באוהל
נהי בכי תמרורים	ירמיה ל"א י"ד	בכי תמרורים ונהי + קול נהי ובכי תמרורים

נהפך לאבל מחולינו	איכה ה' י"ד	מליצה	לאבל נהפך מחולינו
נחפשה דרכינו ונחקרה אוצר החכמה ונשובה עד ה'	איכה ג' מ' (פסוק שלם)		נחפשה ונחקרה דרכינו ונשובה אל ד'
נפלה עטרת ראשינו	איכה ה' ט"ז	מליצה	עטרת ראשינו נפלה
נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש	כתובות דף ק"ד ע"א	צחות לשון	
נשבה ארון אלוקים אוצר החכמה אוצר החכמה	שמואל א' ד' כ"ד, בשינוי	שינוי מהפסוק	
סעו המה למנוחות עזבו אותנו לאנחות	סליחות לחמישי (בה"ב)	חלק מפיוט	
עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת...	מיכה ו' ח'		עושה משפט ואוהב חסד ומצניע לכת...
פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה	משלי ל"א כ"ו (פסוק שלם)		בחכמה פתחה פיה ותורת חסד בלשונה
צדיק יסוד עולם	משלי י' כ"ה	לשון בני אדם	צדיק יסוד עולמינו
קול ברמה נשמע	ירמיה ל"א י"ד	בשכונת רמות - מליצה	ברמת קול נשמע
קשה סילוקן של צדיקים כשריפת בית אלוקינו	איכה רבה א' א'		קשה סילוקן של צדיקים כשריפת...
רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה	משלי ל"א כ"ט (פסוק שלם)		בנות רבות עשו חיל והיא עלתה על כולנה / ועל כולן את עלית
שבת משוש ליבנו	איכה ה' ט"ו	מליצה	משוש לבנו שבת
שר וגדול נפל היום הזה בישראל	שמואל ב' ג' ל"ח		היום הזה נפל שר וגדול בישראל
תורה תורה חיגרי שק	קינות לתשעה באב	חלק מפיוט	

בתי ספר, פתיחת שנת הלימודים:

הפסוק - מאמר חז"ל	המקור	סיבה להחיר בלי שינוי	שינוי הפוסטר מגניזה
בית יעקב לכו ונלכה באור ה'	ישעיה ב' ה' (פסוק שלם)	חלק מהפסוק - מליצה	בית יעקב באור ד' לכו ונלכה
בכל דרכיך דעהו	משלי ג' ו'		דעהו בכל דרכיך
בן חמש למקרא	אבות ה' כ"ו		בן ... למקרא+בן חמש ל...
הזרעים בדמעה ברנה יקצרו	תהילים קכ"ו ה' (פסוק שלם)		הזרעים בדמעה יקצרו ברנה
ודברת במ	דברים ו' ז'		ותדבר במ

ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו ומעשי ידנו כוננה עלינו	תהילים צ' י"ז		יהי נועם ד' עלינו ומעשה ידינו יכונן
וקוי ה' יחליפו כח	ישעיה מ' ל"א		וקוים לד' יחליפו כחם קווי ד' כח/ם יחליפו
ושננתם לבנך	דברים ו' ז'		ותשננס לבנך
חנך לנער על פי דרכו	משלי כ"ב ו'		חנך לנער לפי דרכו (לשון ב"א)
יגדיל תורה ויאדיר	ישעיה מ"ב כ"א		להגדיל תורה ולהאדירה
כה תאמר לבית יעקב	שמות י"ט ג'	מליצה	כה נאמר לבית יעקב
כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך	תהילים צ"א י"א (פסוק שלם)		כי מלאך יצוה לך בכל דרכיך לשמרך
כל כבודה בת מלך פנימה	תהילים מ"ה י"ד		כבוד בנות מלך פנימה
מפי עוללים וינקים יסדת עוז	תהילים ח' ג'		מפי יונקים ועוללים יסדת עוז
צאי לך בעקבי הצאן	שיר השירים א' ח'		צאי לך בעקבות הצאן
תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב	דברים ל"ג ד' (פסוק שלם)		משה צוה לנו תורה קהילות יעקב למורשה אוצר החכמה

תח"ח 1234567

שיעורי תורה:

הפסוק - מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפוטר מגניזה
אין אבידה כאבדת הזמן תח"ח 1234567	מדרש שמואל אבות ה' כ"ג	לשון בני אדם	אוצר החכמה
אל תאמר כשאפנה אשנה	אבות	כעין מליצת לשון	אל תאמר כשאפנה...
ודברת במ	דברים ו' ז'		ודברת... + ודברת בהם
והגית בו יומם ולילה	יהושע א' ח'		ובהם נהגה יומם ולילה
טעמו וראו כי טוב ה'	תהילים ל"ד ט'		ראו וטעמו כי ד' טוב
יש קונה עולמו בשעה אחת	ע"ז דף י"ז ע"א	מליצה	
שאין לך אדם שאין לו שעה	אבות ד' ג'	מליצה	
שואלים ודורשים קודם החג ל' יום	פסחים דף ו' ע"א		שואלים ודורשים...
שמעו ותחי נפשכם	ישעיה נ"ה ג'		תשמעו ותחי נפשכם

בשרות, מזון:

הפסוק - מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפוטר מגניזה
דבש וחלב תחת לשונך	שיר השירים ד' י"א		חלב ודבש תחת לשונך

ואכלת ושבעת וברכת	דברים ח' י'	ואכלת ושבעת - 2 מילים	והאכלת והשבעת והתברכת
ולמזהיר ולנזהר שלומים תן כמי נהר	פיוט – זמירות שבת	חלק מפיוט	
ונשמרתם מאד לנפשותיכם	דברים ד' ט"ו	לשון בנ"א	ונשמרתם לנפשותיכם מאד
יאכלו עניים וישבעו	תהילים כ"ב כ"ז	מליצה	עניים יאכלו וישבעו
שגיאות מי יבין	תהילים י"ט י"ג	מליצה	מי יבין שגיאות

הפצת ספרים:

הפסוק – מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפוסט מגניזה
ובלכתך בדרך	דברים ו' ז' / א' י"ט		ובלכתך...
ודבר בעיתו מה טוב	משלי ט"ו כ"ג	לשון בנ"א	
וצדקתו עומדת לעד - זה הכותב ספרים ומשאילן לאחרים	תהילים קי"א ג' / קי"ב ג' כתובות דף ג' ע"א		צדקתו תעמד לעד... וצדקתו לעד עומדת זה הכותב...
ישמח לב מבקשי ה'	תהילים ק"ה ג'	מליצה	ישמח לב מבקש ד'
לא בא כבשם ההוא / ולא היה כבשם ההוא	מלכים א' י' י' / דברי הימים ב' ט' ט'	מליצה	עוד לא בא כבושם הזה
להניח ברכה אל ביתך	יחזקאל מ"ד ל'	מליצה	להביא ברכה לביתך
שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה	ברכה	חלק מברכה	
שואלים ודורשים קודם החג	פסחים דף ו' ע"א	חז"ל בלי משמעות	
שמועה טובה תדשן עצם	משלי ט"ו ל'	צחות לשון	בשורה טובה תדשן עצם

שבת:

הפסוק – מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפוסט מגניזה
ואת שבתותי תשמורו	ויקרא י"ג ג' / י"ט ל'		ושבתותי תשמורו
ולמזהיר ולנזהר שלומים תן כמי נהר	פיוט בזמירות שבת	חלק מפיוט	
ושמרו בני ישראל את השבת	שמות ל"א ט"ז		ושמרו את השבת בני ישראל
זכור את יום השבת לקדשו	שמות כ' ח'		יום השבת זכור לקדשו
כי היא מקור הברכה	פיוט לכה דודי	חלק מפיוט	

לקראת שבת לכו ונלכה	פיוט לכה דודי	חלק מפיוט	
על קדושת השבת	אין מקור	לא טעון	
עם מקדשי שביעי	שחרית לשבת	חלק מתפילה	

אלול, ראש השנה, יום כפור:

הפסוק – מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפוטר מגניזה
אחת שאלתי מאת ד' אותה אבקש...	תהילים כ"ז ד'		אחת אשאל מאת ד' זאת אבקש לשב בבית ד' / אחת שאלנו מאת ה' אותה נבקש...
אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו	עמוס ג' ו'		היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו יחרד
אני לדודי ודודי לי	שיר השירים ו' ג'		דודי לי ואני לדודי
דרשו ד' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב	ישעיה נ"ה ו' (פסוק שלם)		קראו ד' בהמצאו דרשוהו בהיותו קרוב
וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו	מוסף דר"ה	קטע מתפילה	
ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם	מוסף דר"ה	קטע מתפילה	
כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם	ויקרא ט"ז ל'		כי היום יכפר עליכם ויטהר אתכם מכל חטאתיכם
לב נשבר ונדכא אלוקים לא תבזה	תהילים נ"א ט"ט		לב נדכא ונשבר ד' לא יבזה
לשמוע אל הרינה ואל התפלה	מלכים א' ח' כ"ח		לשמוע אל התפילה ואל הרינה
מה לך נרדם וגו' קום קרא אל אלוקיך	יונה א' ו'		מה לכם נרדמים קומו קראו אל ד'
נחפשה דרכנו ונחקורה ונשובה עד ד'	איכה ג' מ' (פסוק שלם)		נחפשה ונחקורה דרכינו ונשובה אל ד'
עורו ישינים משנתכם	רמב"ם הל' תשובה	מליצה	
קול דודי דופק	שיר השירים ה' ב'		דודי בקולו דופק / דופק קול דודי
קחו עמכם דברים ושובו אל ד'	הושע י"ד ג'		קחו אתכם דברים ותשובו אל ד'
קנה לך סניגור	אבות דר' נתן (בשינוי)	לשון בני אדם	

קראוהו בהיותו קרוב	ישעיה נ"ה ו'		דרשוהו בהיותו קרוב בהיותו קרוב קראוהו
שובה ישראל עד ד' אלוקיך	הושע י"ד ב'		שובה ישראל אל ד'

סדרת 1234567
סדרת 1234567

אדמות 1234567

סוכות:

הפסוק - מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפוטר מגניזה
בסכת תשבו שבעת ימים	ויקרא כ"ב מ"ב		שבעת ימים תשבו בסוכות
ושאבתם מים בששון	ישעיה י"ב ג'		ושאבתם בששון מים
ושמחת בחגך והיית אך שמח	דברים ט"ז י"ג		ושמחת בחג... והיית רק שמח / ותשמח בחגיך
זה קלי ואנוהו	שמות ט"ו ב'		... ואנוהו
לא נתנו ימים טובים / מועדים לישראל אלא כדי שישבו ויעסקו בתורה	ירושלמי שבת ט"ו, ג', הובא בספר העיתים סי' קצ"ח ד"ה גרסינן בירושלמי		לא ניתנו ימים טובים ושבתות לישראל אלא לעסוק בדברי...
מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו	סוכה נ"א ע"א		מי שלא ראה שמחת וכו' לא ראה שמחה מימיו
פרי עץ הדר	ויקרא כ"ג מ'	כעין מליצה	

חנוכה:

הפסוק - מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפוטר מגניזה
הנרות הללו קודש הם	מסכת סופרים פ"כ ה"ה נוסח "הנרות הללו"	למסחר י"א שאינו טעון ולשיעורי תורה טעון	הנרות הללו וכו'
ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה	נוסח על הניסים	קטע מתפילה	
ופרצו חומות מגדלי וטמאו כל השמנים	נוסח על הניסים	קטע מתפילה	
להודות ולהלל לשמך הגדול	נוסח על הניסים	קטע מתפילה	

פורים:

הפסוק - מאמר חז"ל	המקור	סיבה להחזיר בלי שינוי	שינוי הפוסטר מגניזה
וזכרם לא יסוף מזרעם	אסתר ט' כ"ח		וזכרם אל יסוף מזרעם
ומשלוח מנות איש לרעהו	אסתר ט' י"ט	במסחר לא טעון	משלוח מנות אדם לרעהו
ומתנות לאביונים	אסתר ט' י"ט	2 מילים	
ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר	אסתר ח' ט"ז (פסוק שלם)	חלק מהפסוק בעניני מסחר י"א שלא טעון	ליהודים היתה שמחה ואורה
לך כנוס את כל היהודים	אסתר ד' ט"ז	בעצרת התעוררות מליצה	לך וכנוס את היהודים
משנכנס אדר מרבים בשמחה	תענית דף כ"ו ע"א	בעניני מסחר י"א שלא טעון	משנכנס אדר מרבים ... + משנכנס ... מרבים בשמחה
קימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם	אסתר ט' כ"ז		קבלו וקימו היהודים על זרעם ועליהם

פסח:

הפסוק - מאמר חז"ל	המקור	סיבה להחזיר בלי שינוי	שינוי הפוסטר מגניזה
והגדת לבנך	שמות י"ג ח'	2 מילים	ביום ההוא הגדת לבנך
ונזכה לאכול שם מן הפסחים ומן הזבחים	הגדה של פסח	בתור איחול אינו טעון	
יאכלו עניים וישבעו	תהילים כ"ב כ"ז	מליצה	
יסדר שולחנו יפה בכלים נאים כפי כוחו	ש"ע אר"ח סי' תע"ב ס"ב	במודעות מסחר י"א שאינו טעון	
כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות	מיכה ז' ט"ו	בתור איחול אינו טעון	כימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות
כל דכפין ייתי וייכול	הגדה של פסח	מליצה	
כל דצריך ייתי ויפסח	הגדה של פסח	מליצה	
מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות	פסחים פ"י מ"ד	במודעת מסחר י"א שאינו טעון	מה נשתנה...
מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים	הגדה של פסח		מצוה עלינו לספר ביציאת...

תורה

תורה

שבועות:

הפסוק – מאמר חז"ל	המקור	סיבה להחזיר בלי שינוי	שינוי הפטור מגניזה
דבש וחלב תחת לשונך	שה"ש ד' י"א	בעיני מסחר י"א שאינו טעון	חלב ודבש תחת לשונך
ובאו כולם בברית יחד נעשה ונשמע אמרו כאחד	פיוט לחג השבועות	חלק מפיוט	
טוב לי תורת פך...	תהילים קי"ט ע"ב		טוב לנו תורת פך
כאיש אחד בלב אחד	רש"י שמות י"ט ב'	לשון בני אדם	
כד יתבון ישראל ועסקין בשמחת התורה קב"ה אומר לפמליא דיליה חזו בני חביבי וכו'	לא נמצא מקור	מותר ללא שינוי	
מה אהבתי תורתך	תהילים קי"ט צ"ז		מה אהבנו תורתך (כל היום היא שיחתנו)
נגיל ונשיש בזאת התורה כי היא לנו עוז ואורה	פיוט לחג השבועות	חלק מפיוט	
עליונים ששו ותחתונים עלזו בקבלת תורה	פיוט לחג השבועות	חלק מפיוט	

ט' באב:

הפסוק – מאמר חז"ל	המקור	סיבה להחזיר בלי שינוי	שינוי הפטור מגניזה
אלי ציון ועריה	קנות ליום ט' באב	חלק מפיוט	
בליל זה יבכון ויללו בני	קנות לליל ט' באב	חלק מפיוט	
דרכי ציון אבלות	איכה א' ד'	כעין מליצה	אבלות דרכי ציון
ויצא מבת ציון כל הדרה	איכה א' ו'	כעין מליצה	ויצא כל הדרה מבת ציון
ולמען ירושלים לא אשקוט	ישעיה ס"ב א'		לא אשקוט למען ירושלים
ומבין המצרים יזכה אור לישרים	אין מקור	מותר ללא שינוי	
ונזכה לראות במהרה בנחמת ציון וירושלים	אין מקור	מותר ללא שינוי	
זרח בחושך או לישרים	תהילים קי"ב ד'		זרח אור בחושך לישרים

כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה	ב"ב ס' ע"ב	כל המתאבל על... זוכה ורואה בשמחתה + כל המתאבל על ירושלים וכו'
למען ציון לא אחשה	ישעיה ס"ב א'	לא אחשה למען ציון
על אלה חשכו עינינו	איכה ה' י"ז	על אלה עינינו חשכו
על זה היה דוה לבנו	איכה ה' י"ז	על זה דוה ליבנו
ציון הלא תשאלי לשלום אסריך	פיוט לר' יהודא הלוי	חלק מפיוט
שאלו שלום ירושלים	תהילים קכ"ב ו'	ישאלו שלום ירושלים שלום ירושלים שאלו

שמיטה:

הפטוק - מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפוטר מגניזה
אלי ציון ועריה	קנות ליום ט' באב	חלק מפיוט	
גיבורי הכח - ד' עמכם	שופטים ו' י"ב "ד' עמך גבור החיל"	שינוי מהמקור	
גיבורי כח עושי דברו	תהילים ק"ג כ'	מליצה	
וציוותי את ברכתי	ויקרא כ"ה כ"א	ואצוה את ברכתי	
ושבתה הארץ שבת לה'	ויקרא כ"ה ב'	והארץ תשבות שבת לד' ותשבות הארץ שבת לד'	
לעזרת ה' בגיבורים	שופטים ה' כ"ג	מליצה	
עם מקדשי שביעי	שחרית לשבת	חלק מתפילה+מליצה	
קרבה שנת השבע	דברים ט"ו ט'	לשון בני אדם	קרבה שנת השמיטה קרבה השנה השביעית

בחירות:

הפטוק - מאמר חז"ל	המקור	סיבה להתיר בלי שינוי	שינוי הפוטר מגניזה
אין מזרזין אלא למזרזין	מכות דף י' ע"א	לשון בני אדם	
בשם ד' נעשה ונצליח	פתגם	מותר ללא שינוי	
היום קצר והמלאכה מרובה	אבות פ"ב מ"כ	מליצה	
ובאו כולם בברית יחד נעשה ונשמע	פיוט לחג שבועות	מותר ללא שינוי	

והיו עיניך ראות את מורִיךְ	ישעיהו ל' כ'	מליצה	והיו עינינו ראות את מוריננו / והיו עיניך ראות פני מוריך
ועשו כולם אגודה אחת	תפילת שמר"ע לר"ה	חלק מתפילה+מליצה	
ושמרת לעשות ככל אשר יורוך	דברים י"ז י'		ועשית ככל אשר יורוך
זריזין מקדימין למצות	פסחים דף ד' ע"א	במדור זה מליצה	
חבר אני לכל אשר יראוך	תהילים קי"ט ס"ג	מליצה	
ילכו מחיל אל חיל	תהילים פ"ד ח'	במדור זה מליצה	ילכו-תלכו מחיל לחיל
כי אם החרש תחרישי	אסתר ד' י"ד	מליצה	
למחר יהיה האות הזה	שמות ח' י"ט	מליצה	היום יהיה האות הזה
מי רואה אותם יוצאים ואינו יוצא עמהם	רש"י יתרו י"ח ז בשינוי	מליצה	
מצוה לשמוע בקול חכמים	יבמות דף כ' ע"א		לשמוע בקול חכמים
עורו ישינים מתרדמתכם	רמב"ם הלכות תשובה	מליצה	

[1234567]

נוסחאות לפתיחות וסיומי אגרות

מרבי יוסף זונדל מסלאנט*

- א. יראה בנחמה בעיר ד' שמה ויעלה לציון בנויות ברמה.
- ב. ד' ישפות שלומו ורב טובו ואורך ימים ושנות חיים.
- ג. ישאו הרים שלום לנופך ספיר ויהלום יגדל כסאו וירום קרנו.
- ד. ישאו הרים שלום. ד' יגמור בעדו גמר חתימה טובה.
- ה. שלום וישע רב יבוא ויקרב לאור נערב אדם גדול ורב.
- ו. החיים והשלום יחדיו יהיו תמים שלום וברכה מאלקי המערכה ליושבי ארץ נכוחה.
- ז. עוד יחליף כח יעל אבר כנשר גם עד זקנה ושיבה ינוב בטובה.
- ח. לאורך ימים ושנות חיים חתימה טובה ושמחת החג מרובה.
- ט. מחיה חיים יכתוב ויחתום לאלתר לחיים.
- י. יהי ד' אלקיו עמו ויעל הגבה למעלה על התורה ועל העבודה ויראה בנויות ברמה.
- יא. יראה בנחמה בבנוי כמו רמה בעיר ד' שמה.

* מתוך הספר רבי יוסף זונדל מסלאנט, ירושלים תשנ"ג, עמ' ר"ט – ר"י.

- יב. יהא שלמא רבא וחיים וכ"ט: תיתי שלמא רבא משמיא.
- יג. שנה טובה ומבורכת: תחל שנה וברכותי'.
- יד. החיים והשלום יחדיו יהיו תמיד על ראש י"ג.
- טו. שלום ורב ברכות ושובע שמחות במשכנות מבטחות.
- טז. שלומים אלומים מגבהי מרומים לחכם מחוכמים.
- יז. אלקי קדם מעונה יברכהו בצאת השנה.
- יח. במיפק שתא תיתי שלמא רבא משמים וחיים טובים ארוכים ומתוקים.
- יט. תיתי שלמא רבא משמיא וחיים ויזכה לראות בנחמת ציון וירושלים.
- כ. ששון ושמחה ישיגו לי"ג.
- כא. במיעל שתא חדתא יתברך מעילת עילתא בהני תלתא בני חיי ומזוני לעילא מכל ברכתא.
- כב. את חג המצות יחוג בדיצות.
- כג. ידיד ד' ישכון לבטח שאנן יהי הודו כזית רענן יראה כבוד ד' שוכן בענן.
- כד. שלום רב לעוסק בחוקי חורב אור נערב ידיו לו רב.
- כה. תחל שנה וברכותי'. רב טוב ושלות השקט.
- כו. הצומות מהרה יהיו לששון ולשמחה וישכון ישראל בטח בהשקט ומנוחה ועיני מר יחזו כהן עומד ומקריב עולה ומנחה.
- כז. עשרים למנין יצליח בכל ענין ויזכה לראות בבנין הנקרא קנין.
- כח. ברכה משולשת לאבן הראשה מבאר כל דבר הקשה.
- כט. לעת צאת השנה עת לחגנה, לטובה יזכור רחמנא, ולחיים יוחקו בספר בראש השנה.
- ל. שלומים אלומים למשים לילות כימים מדותיו שלמים.
- לא. בין המצרים יזרח או לישרים ויזכה לראות בית בנוי בראש הרים וכהן העומד לאורים.
- לב. ישאו הרים שלום לסגנים וחורים נגיזים וגבירים.
- לג. אלוקים שלומו יענה בכל עת ועונה ועל דגלו יחנה [בלי] כלי [?].
- לד. ד' ישלם לו כפעלו ברוב ברכה ושלום לו ולזרעו ע"ע מאת המברכו והנני קובע ברכה כפולה ומשולשת לידיד שוכ"ט אורך ימים ושנות חיים עד זקנה ושיבה ינוב בטובה.
- לה. בין המצרים מהרה יהפוך ד' לשמחה ושירים ואור יזרח לישרים ויזכה לראות בין נכון בראש הרים.